

B.5.

Amennyiben a Büntető Törvénykönyv Különös Része a három évnél súlyosabb szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény büntetési tételének alsó határát nem szabja meg, a Btk. 38. §-ának (3) bekezdésében írt rendelkezés nem akadályozza az enyhítő szakasz alkalmazásával történő büntetéskiszabásnak [Btk. 38. § (3) bek., 87. § (2) bek. e) pont].

A városi bíróság a 2011. év október hó 9. napján meghozott, és első fokon jogerőre emelkedett ítéletével a terheltet a Btk. 282. §-ának (1) bekezdésébe ütköző kábítószerrel visszaélés büntette miatt 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének az összegét 2 500 forintban állapította meg. A pénzbüntetés megfizetésére a terhelt részére húsz havi részletfizetést engedélyezett, és rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre átváltoztatásáról.

A megállapított tényállás lényege szerint a büntetlen előéletű, rendszeres kábítószer fogyasztó terhelt a hétvégi házában - külön cserepekbe ültetve - nyolc tő Cannabis növényt termesztett abból a célból, hogy azt saját maga fogyassza el. A növényeket a tartásukhoz szükséges berendezésekkel együtt a rendőrség 2011. január 6. napján tartott házkutatás során lefoglalta, az ott talált 43,94 gramm tömegű zöld növényi ágvégződéssel együtt. A lefoglalt kábítószerek összesen 0,1484±0,047 gramm Delta-9-THC-t

tartalmaztak. Ez nem érte el a csekély mennyiség felső határát, a nyolc növényi egyed azonban meghaladta azt, de nem érte el a jelentős mennyiség alsó határát, mivel a Btk. 23. §-a alapján a Cannabis növények esetén a kábítószer akkor csekély mennyiségű, ha a növényi egyedek száma legfeljebb öt, jelentős pedig akkor, ha azok száma a százat meghaladja.

A városi bíróság az ítéletét rövidítetten indokolva a Btk. 87. § (2) bekezdésének e) pontja és a Btk. 38. § (3) bekezdésének alkalmazásával szabott ki a terhelttel szemben pénzbüntetést.

A jogerős ügydöntő határozat ellen, a törvényes határidőn belül, a terhelt terhére, pénzbüntetés helyett felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása érdekében, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulatában meghatározott okból a megyei főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

Jogi álláspontja szerint a városi bíróság a Btk. 38. § (3) bekezdésében írt anyagi jogi szabály megsértésével ítélte a terheltet szabadságvesztés helyett pénzbüntetésre.

A terhére megállapított, kábítószerrel visszaélés büntetnének a büntetési tétele ugyanis kettő hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztés, s bár a Btk. 87. § (2) bekezdésének e) pontja lehetőséget ad a Btk. 38. § (3) bekezdésének alkalmazására, ha a büntetési tétel legkisebb mértéke kevesebb mint egy évi szabadságvesztés, azonban a Btk. 38. § (3) bekezdése az ott felsorolt büntetések kiszabását csak akkor teszi lehetővé, ha a bűncselekmény büntetési tételének a felső határa három évnél nem

súlyosabb szabadságvesztés.

Minthogy a terhelt terhére rótt bűncselekmény büntetési tételének a felső határa ezt meghaladja – s mind az elkövetés, mind az elbírálás idején ezek a rendelkezések voltak hatályban – a támadott határozat a pénzbüntetést kiszabó részében törvénysértő.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában az indítványt helyes indokainál fogva fenntartotta.

Képviselője a Kúria nyilvános ülésén az indítvánnyal egyező tartalommal szólalt fel, kitérve arra is, hogy a felmerült jogkérdést elvi jelentőségűnek tartja. Megítélése szerint a Btk. 87. § (2) bekezdés e) pontjának alkalmazása bizonytalanságot okoz a bírói gyakorlatban. Az egyik lehetséges értelmezés szerint a Btk. 38. §-ának (3) bekezdése alapján szabható ki büntetés akkor is, ha a büntetési tétel felső határa a három évet meghaladja, míg a másik szerint – amelyhez az indítvány is csatlakozik – erre nincs lehetőség.

A terhelt védője a sérelmezett határozat helybenhagyását kérte.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjának megfelelő felülvizsgálati okra figyelemmel a Kúria a Be. 423. §-ában írt eljárási szabályok szem előtt tartásával a felülvizsgálati eljárást lefolytatta.

A felülvizsgálat eredményeként az ügyészi érveket nem osztotta, a városi bíróság jogi álláspontjával értett egyet.

A Büntető Törvénykönyv módosításáról szóló 2009. évi LXXX.

törvény 2010. május 1-jei hatállyal a differenciáltabb büntetés kiszabás érdekében a Btk. szankciórendszerét átalakította.

Az új szabályokhoz igazítva a törvény módosította a büntetés enyhítésére vonatkozó rendelkezéseket is, amelyek jelenleg is hatályosak.

Ekként a Btk. (új) 38. §-ának (3) bekezdése minden olyan esetben, ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, általános jelleggel lehetővé tette szabadságvesztés helyett közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás vagy kiutasítás, illetőleg e büntetési nemek közül – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – egymás mellett többnek is a kiszabását.

Ennek a rendelkezésnek az értelmében tehát az egy évig, a két évig, vagy három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények esetében nincs szükség az enyhítő rendelkezés alkalmazására, mivel a Btk. 38. § (3) bekezdésének általános érvényű szabálya alapján az ott felsorolt büntetések ún. enyhítő szakasz nélkül is kiszabhatók.

A kisebb tárgyi súlyú bűncselekmények esetében tehát az enyhítés során a felső határnak – a három évnél – van meghatározó szerepe.

Ezzel szemben a három évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetéssel fenyegetett, nagyobb tárgyi súlyú bűncselekményeknél a büntetés enyhítésére változatlanul csak az enyhítő szakasz alkalmazásával kerülhet sor. A Btk. 87. §-ának alkalmazása során

viszont ezekben az esetekben a büntetési tétel felső határának már nincs jelentősége, mert a meghatározó kiinduló pont a büntetési tétel alsó határa. Az enyhítés ehhez viszonyítva történhet a (2) bekezdés a-e) pontjaiban írt sorrendben és korlátokig.

A módosítás eredményeként a 87. § (2) bekezdésének a-c) pontjai nem változtak, és nem történt változás a kétszeres enyhítést biztosító (3) bekezdés rendelkezéseiben sem. E szerint kísérlet és bűnsegély esetén, ha a (2) bekezdés a)-d) pontja alapján kiszabható büntetés is túl szigorú, úgy a büntetést a (2) bekezdés soron következő pontja alapján lehet kiszabni.

A Btk. módosítása a (2) bekezdés d) és e) pontjait érintette.

A d) pont azokra a bűncselekményekre vonatkozik, amelyeknél a büntetési tétel legkisebb mértéke egy évi szabadságvesztés. A különös részi szankciók tükrében tehát az egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetében ad lehetőséget az enyhítésre, éspedig akként, hogy egy évi szabadságvesztés helyett csak rövidebb tartamú szabadságvesztés szabható ki. Az enyhítés lehetősége ebben az esetben szűkült, mert a módosítást megelőzően a d) pont alapján rövidebb tartamú szabadságvesztés mellett közérdekű munka - és különös méltánylást érdemlő esetben - pénzbüntetés is kiszabható volt. A hatályos szabályozás szerint viszont az egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekménynél a Btk. 38. § (3) bekezdése szerinti közérdekű munka, pénzbüntetés, stb. helyesen nem jöhet szóba. Azonban ha kétszeres enyhítésnek van helye, a 87. §

(3) bekezdésének a rendelkezéséhez képest az e) pont az a soron következő pont, amelynek alapján a büntetés kiszabható.

A felülvizsgálati indítványban képviselt jogi álláspont mellett ennél a bűncselekmény kategóriánál a kétszeres enyhítés eleve nem érvényesülhetne, mivel azt a 38. § (3) bekezdésének szabálya szintén kizárná.

A Btk. 87. § (2) bekezdésének módosított e) pontja értelmében amennyiben a büntetési tétel legkisebb mértéke egy évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés - azaz a büntetési tétel speciális minimuma nem meghatározott, ezáltal azonos a Btk. 40. § (2) bekezdésében írt generális minimummal, vagyis két hónapi szabadságvesztéssel - ehelyett a büntetést a 38. § (3) bekezdése alapján lehet kiszabni.

Az indítványban foglaltak helytállósága esetén valójában nem lenne szükség az itt idézett e) pontra, és a törvény egyáltalán nem biztosítana lehetőséget a kettő hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeknél szabadságvesztésnél enyhébb büntetés kiszabására.

Figyelemmel azonban arra, hogy a 87. § (2) bekezdése az e) pontot továbbra is tartalmazza, így a kettő hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeknél is lehetővé teszi a törvény a Btk. 38. §-ának (3) bekezdésében felsorolt büntetési nemek alkalmazását, lényegében a korábbi szabályozásnak megfelelően.

A korábbi szabályok szerint ugyanis egy évnél rövidebb tartamú

szabadságvesztés helyett közérdekű munka vagy pénzbüntetés egyaránt kiszabható volt.

A jelenleg is hatályos Btk. 87. § (2) bekezdés e) pontjában a Btk. 38. §-ának (3) bekezdésére történő visszautalás tartalmilag a kibővített szankció rendszerhez igazodik.

Ezzel a megoldással teremtette meg a jogalkotó annak a lehetőségét, hogy a kettő hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetében az ott felsorolt büntetések mindegyike vagy – a (4) bekezdésben írt kivétellel – egyszerre több is kiszabható legyen.

Mindezekre figyelemmel nem sértett anyagi jogi szabályt a városi bíróság, amikor az öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő kábítószerrel visszaélés büntette miatt a terheltet a Btk. 87. § (2) bekezdésének e) pontja felhívásával a Btk. 38. § (3) bekezdése alapján pénzbüntetésre ítélte.

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt; a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.I.1.422/2011. sz.)